

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 16 maja 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.058.17.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 9509 w sprawie wykrycia ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) nr 80-81 w 2025 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Rafała Romanowskiego i Pana Krzysztofa Cieciorę nr 9509 w sprawie wykrycia ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) nr 80-81 w 2025 r. uprzejmie informuję, co następuje.

Ad. 1. Jakie działania prewencyjne i zaradcze zostały podjęte w związku z wykryciem ognisk HPAI nr 80 i 81 w 2025 r.?

Inspekcja Weterynaryjna w przypadku każdego ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) wdraża wszystkie środki związane z likwidacją choroby zgodnie z procedurami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429(1) oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/687(2), w tym m.in. zabicie drobiu i unieszkodliwienie zwłok drobiu w zakładzie utylizacyjnym, oczyszczanie i dezynfekcję, dochodzenie epidemiologiczne oraz wyznaczenie obszaru zapowietrzonego i zagrożonego wokół ogniska choroby.

W przypadku ogniska nr 81, które zostało wykryte w gospodarstwie zlokalizowanym w m. Witobel, gm. Stęszew, powiat poznański, województwo wielkopolskie, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Poznaniu podjął decyzję o uśmiercaniu prewencyjnym w promieniu 2 km od gospodarstwa, w którym stwierdzono HPAI. W 7 gospodarstwach

uśmierceniemu prewencyjnemu poddano 112 960 ptaków. Powyższe działanie zostało wdrożone, aby przerwać łańcuch szerzenia się choroby w populacji zwierząt wrażliwych.

Ad. 2. Czy w związku z występowaniem kolejnych ognisk choroby planowane są zmiany w „Krajowym programie mającym na celu wykrycie zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków”?

Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu mającego na celu nadzór nad zwierzętami pod kątem grypy ptaków” na lata 2025–2027 (Dz. U. poz. 435). Program wprowadzony tym aktem prawnym jest realizowany na podstawie systemu wczesnego wykrywania zakażenia wirusami grypy ptaków u populacji drobiu utrzymywanego w warunkach fermowych, u ptaków utrzymywanych w niewoli, u populacji dzikich ptaków stale lub okresowo bytujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz u kotów przebywających w schroniskach, a także nadzoru opartego na ryzyku występowania grypy ptaków u tych zwierząt.

Cele nadzoru wskazane w tym programie są następujące:

- 1) wczesne wykrywanie HPAI u drobiu;
- 2) wczesne wykrywanie HPAI u dzikich ptaków, w ramach którego przewiduje się:
 - a. wczesne ostrzeżenie o możliwym przeniesieniu HPAI na drób, w szczególności jeżeli wirusy są przenoszone do Unii Europejskiej w wyniku przemieszczeń migracyjnych dzikich ptaków,
 - b. ocenę ryzyka rozprzestrzeniania się wirusów po stwierdzeniu HPAI u dzikich ptaków;
- 3) wykrywanie HPAI u gatunków drobiu, które zasadniczo nie wykazują typowych objawów klinicznych;
- 4) wykrywanie krążących wirusów nisko zjadliwej grypy ptaków (LPAI), które mogą rozprzestrzeniać się między stadami drobiu, w szczególności na obszarach o wysokim zagęszczeniu zakładów drobiarskich, z uwagi na ich potencjał mutacji w HPAI, aby:
 - a. zidentyfikować klastry zakażenia wirusami LPAI oraz
 - b. monitorować ryzyko rozprzestrzeniania się LPAI przez przemieszczający się drób i przez przedmioty skażone w niektórych zagrożonych systemach produkcji;

- 5) wnoszenie wkładu w poszerzanie wiedzy na temat HPAI i LPAI stwarzających potencjalne ryzyko zoonotyczne;
- 6) nadzór w odniesieniu do zwierząt utrzymywanych i dzikich należących do gatunków niewymienionych w wykazie, jeżeli sytuacja epidemiologiczna wskazuje, że gatunki te mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia zwierząt i ludzi.

Program wprowadzony tym rozporządzeniem nie zawiera elementów bezpośrednio związanych ze sposobem i trybem likwidacji tej choroby, które to wynikają co do zasady z aktów unijnych, a w szczególności z rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/689 (3), a realizuje cele, o których mowa powyżej. Stąd, nie ma aktualnie potrzeby nowelizacji rozporządzenia wprowadzającego ww. program. O ile taka potrzeba zaistnieje, zostanie ona zainicjowana przez Głównego Lekarza Weterynarii.

Ad. 3. Jakie wsparcie finansowe i organizacyjne przewiduje Ministerstwo dla gospodarstw rolnych, które ucierpiały w wyniku wystąpienia HPAI? i

Ad. 4. Czy rozważane są rekompensaty dla hodowców drobiu, którzy ponieśli straty w wyniku przymusowego uboju lub zakazu przemieszczania drobiu?

Zgodnie z art. 220 ust. 1 pkt a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych (4), Komisja Europejska (KE) może przyjmować akty wykonawcze przyjmujące nadzwyczajne środki wsparcia rynku dotkniętego trudnościami w celu uwzględnienia ograniczeń dla handlu wewnątrz Unii i z państwami trzecimi, które to ograniczenia mogą wynikać ze stosowania środków służących zwalczaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zwierząt.

13 lutego 2025 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazało Wniosek Rzeczypospolitej Polskiej do Komisji Europejskiej w sprawie zastosowania nadzwyczajnych środków wsparcia dla sektora drobiarskiego w Polsce. Wnioskowane wsparcie obejmuje 31 kategorii rekompensat, w tym z tytułu przestojów w produkcji czy obniżonych cen sprzedaży, na kwotę prawie 32 mln euro, w tym blisko 16 mln euro z budżetu UE.

Po przyjęciu przez KE Wniosku i ustanowieniu nadzwyczajnych środków wsparcia w drodze rozporządzenia wykonawczego Komisji, na podstawie prawodawstwa krajowego

rekompensaty będą udzielane producentom żywca drobiowego i jaj, których gospodarstwa znajdowały się strefach ochronnych, utworzonych w związku z wystąpieniem ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków w okresie sierpień 2021 - sierpień 2023. Aktualnie trwają konsultacje z KE. Ponadto, trwają prace w zakresie rekompensat za straty gospodarstw drobiarskich, wynikające z ognisk potwierdzonych od 8 października 2023 r. do 22 sierpnia 2024 r.

Ze względu na występowanie kolejnych ognisk tej choroby, nie jest aktualnie możliwe wnioskowanie o udzielenie nadzwyczajnych środków wsparcia za obecny okres.

Ad. 5. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie dodatkowych mechanizmów ochrony gospodarstw rodzinnych przed skutkami nierównej konkurencji, jaka może wyniknąć z planowanego wejścia w życie umowy handlowej UE-Mercosur, w kontekście importu tańszego drobiu z krajów spoza UE?

Umowa UE-Mercosur nie została jeszcze podpisana i jej przyjęcie nie jest przesądzone. Komisja Europejska wciąż opracowuje pod względem prawno-językowym skonsolidowany tekst umowy oraz przygotowuje formalny wniosek o jej zatwierdzenie do Rady UE i Parlamentu Europejskiego. Zakończenie prac i skierowanie przez KE takiego wniosku spodziewane jest nie wcześniej niż w drugiej połowie roku. Wówczas każde z państw członkowskich ostatecznie określi swoje stanowisko, które następnie będzie prezentowane w Radzie UE.

W związku z negatywnym stanowiskiem resortu rolnictwa Rada Ministrów przyjęła 26 listopada 2024 r. uchwałę wyrażającą sprzeciw wobec dotychczasowych wyników negocjacji z Mercosurem w obszarze rolnictwa.

Niezależnie od powyższego w ramach przepisów art. 219 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych (5), przewidziano środki przeciwdziałania zakłóceniom na rynku. W przypadku wystąpienia zakłóceń na rynku spowodowanych znaczącym wzrostem lub spadkiem cen na rynku wewnętrznym lub rynkach zewnętrznym lub innymi zdarzeniami i okolicznościami powodującymi poważne zakłócenia na danym rynku lub grożącymi wystąpieniem takich zakłóceń, Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 227 aktów delegowanych w celu podjęcia niezbędnych środków służących przeciwdziałaniu takiej sytuacji na rynku.

Ad. 6. W jaki sposób Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje zapewnić skuteczność nadzoru epizootycznego nad HPAI u dzikiego ptactwa w kontekście planowanego ograniczenia polowań na wybrane gatunki ptaków łownych (zgodnie z projektem rozporządzenia nr 1235)? i

Ad. 7. Czy w ocenie Ministerstwa ograniczenie możliwości pozyskiwania wybranych gatunków dzikich ptaków może zmniejszyć skuteczność wczesnego wykrywania wirusa HPAI w populacjach dzikich ptaków?

Badania laboratoryjne (w tym sekwencjonowanie) materiału pobranego od dzikich ptaków umożliwiają ekspertom z dziedziny chorób zakaźnych drobiu prowadzenie analizy ryzyka wystąpienia ognisk HPAI w gospodarstwach utrzymujących drób oraz ustalenie kierunków szerzenia się tej jednostki chorobowej w obrębie populacji ptaków wolno żyjących na terytorium Unii Europejskiej. Ustanowienie moratorium na gatunki ptaków dzikich ograniczyłoby zatem dostępność cennego materiału do badań w kierunku HPAI, co mogłoby się negatywnie przełożyć na jakość prowadzonych analiz w odniesieniu do tej choroby.

Należy podkreślić, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi negatywnie zaopiniował proponowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wykreślenie określonych gatunków ptaków z listy gatunków łownych.

Wykreślenie z listy gatunków zwierząt łownych określonych ptaków, tj. ptaków z rodziny Anatidae (tj. gławienki, cyraneczki, czernicy oraz krzyżówki) i Rallidae (tj. łyski) spowodowałoby niewątpliwie ograniczenie dostępności materiału do badań w postaci odstrzelonych ptaków, co mogłoby wpłynąć negatywnie na realizację działań związanych z pobieganiem i zwalczaniem grypy ptaków, w szczególności w odniesieniu do efektywności prowadzonych badań monitoringowych w kierunku tej choroby. Ujęte w projekcie rozporządzenia gatunki (z wyłączeniem słonki) to bowiem gatunki docelowe objęte nadzorem biernym w kierunku wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) u ptaków dzikich. Należy podkreślić, że prowadzenie nadzoru biernego jest jednym z kluczowych elementów działań prowadzonych na terytorium Polski w związku z grypą ptaków, szczególnie na obszarach wysokiego i umiarkowanego ryzyka wystąpienia i szerzenia się choroby.

Nadzór ten prowadzony jest od lat w ramach Krajowego programu mającego na celu wykrycie zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (Avian influenza) u drobiu i dzikich ptaków. Nadzór nad wysoce zjadliwą grypą ptaków określony w ww. programie musi, zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2020/689(5), obejmować działania w odniesieniu do zwierząt nie tylko utrzymywanych ale także dzikich należących do gatunków niewymienionych w wykazie, jeżeli sytuacja epidemiologiczna wskazuje, że gatunki te mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia zwierząt i ludzi. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań niekorzystnie wpłynęłoby więc na realizację ww. programu.

Takie działanie ograniczyłoby także możliwość realizacji programu wieloletniego prowadzonego w latach 2024 – 2028 przez Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, a przyjętego uchwałą z dnia 7 grudnia 2023 r. nr 238 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego” (M.P. z 2023 r. poz. 1476), w ramach którego próbki od ptaków wolno żyjących są pobierane m.in. we współpracy z myśliwymi.

Przyjęcie proponowanych rozwiązań doprowadziłoby ostatecznie do sytuacji, w której realizowanie nadzoru nad tą chorobą w sposób właściwy nie byłoby możliwe. Taki nadzór stałby się wówczas niepełny, a pozyskane wyniki nie odzwierciedlałyby faktycznej sytuacji epidemiologicznej na terytorium Polski (ograniczenie liczby próbek dostępnych do badań), co w konsekwencji przełożyłoby się na niepełny obraz sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do grypy ptaków. Budzi to poważne obawy w kontekście potencjalnych strat ekonomicznych, jakie ta choroba powoduje dla sektora drobiarskiego i całego kraju, w wyniku wprowadzanych restrykcji i ograniczeń w sytuacji jej wystąpienia. Kluczowym i niezbędnym warunkiem skutecznego przeciwdziałania grypie ptaków jest rzetelne rozpoznanie sytuacji dotyczącej występowania wirusów grypy w krajowych populacjach zarówno ptaków domowych, jak i dzikich.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.)(Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.);
- (2) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.);
- (3) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/689 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zasad dotyczących nadzoru, programów likwidacji choroby oraz statusu obszaru wolnego od choroby w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie i niektórych nowo występujących chorób (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 211, z późn. zm.);
- (4) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.);
- (5) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/689 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniających rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zasad dotyczących nadzoru, programów likwidacji choroby oraz statusu obszaru wolnego od choroby w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie i niektórych nowo występujących chorób (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 211 z późn. zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów